

TAMPEREEN IT-YHTEISTYÖALUEEN SEURAKUNTIEN

TIETOTURVAPOLITIikka

Hyväksytty IT-yhteistyöalueen johtokunnassa 13.3.2013

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Tietoturvallisuuden kattavuus ja rajaus IT-alueella.....	3
3 Tietoturvallisuuden tavoitteet ja periaatteet.....	3
4 Tietoturvallisuutta ohjaavat tekijät ja täydentävät ohjeet.....	4
5 Tietoturvallisuuden hallinta, kehittäminen ja ylläpito sekä raportointi.....	4
5.1 Tietoturvatyön organisointi ja vastuut	4
5.2 Tietoturvaohjeistus ja koulutus	5
6 Poliitiikan ylläpito ja hyväksyntä	5
Liitteet.....	5
Tietoturvallisuuteen keskeisesti liittyvät säädökset LIITE 1	6
IT-yhteistyöalueen tietoturvan toimijoiden roolit ja vastuut LIITE 2.	7
Seurakunnan kirkkoherra	7
IT-alueen tietoturvaryhmä	7
IT-alueen tietoturvavastaava.....	7
Seurakuntatalouden tietoturvan yhdyshenkilö.....	7
Esimies.....	8
Työntekijä	8
Tilintarkastajat.....	8

1 Johdanto

Tampereen IT-yhteistyöalue toimii 37 seurakuntatalouden yhteisenä IT-yksikkönä. Seurakuntataloudet ovat sopimuksella 2009 sopineet IT:n järjestämisestä. IT-yhteistyöalue huolehtii sopimusseurakuntien IT-perusinfrastruktuurista (työasemat, tietoliikenneverkko, käyttäjien tuki ja koulutus sekä peruslisenssien hankinta ja ylläpito sekä ko. toimintojen kehittämisen). Lisäksi IT-yhteistyöalue osallistuu koko ev. lut. kirkon tietohallinnon kehittämiseen.

Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen ja palveluiden, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä.

2 Tietoturvallisuuden kattavuus ja rajaus IT-alueella

Tietoturvan ja muiden tietohallinnon riskien hallinnan tulee olla osa seurakunnan kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja johtamisjärjestelmää. Riskienhallinnassa on kyse järjestelmällisestä seurakunnan tavoitteisiin ja toimintaan vaikuttavien epävarmuus- ja uhkatekijöiden tunnistamisesta ja niihin varautumisesta. Tämä tietoturvapoliittikka ottaa kantaa niihin tietoturvan osa-alueisiin, jotka ovat IT-yhteistyöalueen toiminnan piirissä. Seurakunnan/seurakuntayhtymän kokonaisvaltaisesta riskienhallinnasta vastuut määritellään seurakuntakohtaisesti.

Tämä poliittikka linjaa IT-yhteistyöalueen tietoturvallisuuden hallintaan liittyvät tavoitteet, periaatteet, organisoinnin ja vastuut. Tietoturvapoliittikan linjauksia noudatetaan IT-yhteistyöalueen omassa toiminnassa ja seurakuntien, palvelutoimittajien ja muiden kumppaneitten kanssa tehtävissä sopimuksissa sekä yhteistyössä.

Kaikkiin sopimukseen määritetään tietoturvavaatimukset, joita IT-yhteistyöalue edellyttää noudatettavaksi. Vaatimusten täyttämistä avustetaan julkaisemalla tietoturvallisuuden sekä jatkuvuuden edistämiseen soveltuvia menetelmiä, ohjeita ja työkaluja. Nämä ohjeet on dokumentoitu IT-alueen Intranettiin.

3 Tietoturvallisuuden tavoitteet ja periaatteet

Tietoturvallisuuden tavoitteena on mahdollistaa kirkossa määritellyn ja IT-alueella sovitun tietoturvan saavuttaminen luomalla menettelyt ja hallintaprosessit palveluiden turvalliseen ylläpitoon, kehittämiseen sekä hankintaan. Menettelyt ja prosessit varmistavat myös IT-yhteistyöalueen toiminnan kehittämisen ja jatkuvuuden.

Tavoitteen saavuttamiseksi tietoturvatyö koostuu seuraavista osa-alueista:

- Suojattavien kohteiden turvallisuuden ja niiden toiminnan jatkumisen varmistaminen
- Toiminnan jatkuva parantaminen riskienhallinnan ja koulutuksen keinoin
- Tietoturvatilannekuvan ylläpitäminen ja raportointi
- Nopea reagointi poikkeaviin tilanteisiin ja vaikutusten minimointi
- Tietoturvatyön vaikuttavuuden arviointi ja kehittäminen

Tietoturvatyön onnistumisen takaamiseksi, työn periaatteina noudatetaan seuraavaa:

- Tietojen suojaaminen perustuu luottamuksellisuuden, eheyden ja saatavuuden turvaamiseen
- Suojaaminen toteutetaan osana normaalia IT-alueen henkilöstön työtä
- Suojaaminen ja jatkuvuuden hallinta perustuu tunnistettujen riskien pohjalta luotaviin toimenpite- ja jatkuvuussuunnitelmiin
- Varataan riittävät resurssit ja osaaminen tietoturvatyön toteuttamiseen ja kehittämiseen
- Henkilöstöllä on oman työn turvalliseen toteuttamiseen vaadittava osaaminen
- Palvelu toimittajat veloitetaan noudattamaan IT-yhteistyöalueen sopimuksilla määrittelemiä tietoturva-vaatimuksia ja vaatimusten toteutumista seurataan säännöllisesti

4 Tietoturvallisuutta ohjaavat tekijät ja täydentävät ohjeet

Tietoturvapoliittikka, tietoturvamääräykset ja IT-yhteistyöalueen toiminnassa sovellettavat tietoturvakäytännöt perustuvat Kirkkohallituksen tietoturvapoliittikkaan ja tietoturvamääräyksiin sekä sää-döksiin ja määräyksiin, toiminnan riskiarviointeihin, julkishallinnon JHS-suosituksiin. Liitteessä 1 on lueteltu politiikan sisältöön vaikuttavat lait ja asetukset sekä standardit.

Tätä tietoturvapoliittikkaa täydentävät erikseen laaditut/laadittavat henkilöstön tietoturvaohjeet ja suunnitelmat, jotka tulee huomioida kaikessa IT-yhteistyöalueen toiminnassa ja toiminnan suunnit-telussa.

5 Tietoturvallisuuden hallinta, kehittäminen ja ylläpito sekä raportointi

Tietoturvallisuuden hallinta, kehittäminen ja ylläpito perustuvat riskien tunnistamisesta lähtevään tietoturvallisuuden jatkuvaan kehittämiseen.

Työn tavoitteiden toteutumista ja järjestelyjen riittävyttä sekä tehokkuutta seurataan, mitataan ja arvioidaan säännöllisesti tietoturvaryhmän kokouksissa. Lisäksi tietoturvallisuustyön vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisillä tarkastuksilla, jotka toteutetaan Tampereen seurakuntayhtymän tilintarkas-tusyhteisön toimesta Kirkkohallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

Tietoturvallisuuden tilannekuva ja tietoturvatyön vaikuttavuuden arvioinnin tulokset raportoidaan säännöllisesti IT-yhteistyöalueen neuvottelukunnalle.

5.1 Tietoturvatyön organisointi ja vastuut

Kirkon tietoturvamääräyksissä on edellytetty tietoturvatyön organisoinnissa IT-alueella toimivaa tietoturvaryhmää ja tietoturvavastaavaa sekä seurakunnissa tietoturvan yhteyshenkilöä. IT-alueen tietoturvaryhmänä toimii johtokunta ja tietoturvavastaavana Tampereen seurakuntayhtymän tieto-hallintopäällikkö.

IT-yhteistyöalueen tietoturvallisuudesta vastaa kokonaisuudessaan Tampereen seurakuntayhty-män tietohallintopäällikkö. Tietohallintopäällikön ja häntä tukevan tietoturvaryhmän (johtokunta) tehtäviin kuuluvat:

- Ylläpitää IT-alueen seurakuntatalouksien tietoturvapoliittikan ja tietoturvallisuuteen liittyviä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia siten, että ne ovat linjassa kirkon yhteisen tietoturvapoli-tiikan ja kirkon yhteisten tietoturvamääräysten kanssa.
- Valvoo tietoturvamääräysten, ohjeiden ja suositusten noudattamista.
- Käsittelee ajankohtaisia tietoturvallisuutta koskevia kysymyksiä.
- Suunnittelee ja järjestää tietoturvallisuuteen liittyvää koulutusta yhteistyössä tietoturvas-taavan ja seurakunnan/seurakuntayhtymän tietoturvan yhdyshenkilöiden kanssa.

- Käsittelee tietoturvaan liittyvät poikkeamat
- Käsittelee säännöllisesti IT-alueen tietoturvatilanteen

Seurakunnan esimiehet vastaavat siitä, että työntekijöillä on oikeudet tehtävän edellyttämässä laajuudessa tarvittaviin tietoihin. Esimiehet huolehtivat siitä, että alaiset saavat riittävän perehdytyksen ja koulutuksen tietoturvallisuuteen sekä voimassa oleviin ohjeisiin ja käytäntöihin. IT-alueen Helppari järjestää tarvittavan tietoturvakoulutuksen.

Jokainen IT-yhteistyöalueella töitä tekevä henkilö vastaa tietoturvallisuudesta omalla vastuualueellaan annettujen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Jokaisen velvollisuutena on perehtyä IT-alueen tietoturvaohjeisiin. Velvollisuutena on myös ilmoittaa havaitsemistaan tietoturvallisuutta vaarantavista seikoista esimiehelleen tai seurakuntansa tietoturvan yhteyshenkilölle (IT-vastaava). Esimiesten ja tietoturvavastaavan velvollisuutena on ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Toimijoiden roolit ja yksityiskohtaiset vastuut on kuvattu liitteessä 2.

5.2 Tietoturvaohjeistus ja koulutus

Henkilöstölle julkaistaan tietoturvaohjeita avustamaan työtehtävien tekemisessä. Esimiesten vastuulla on perehdyttää alaiset tietoturvaohjeistukseen. Ajantasainen ohjeisto julkaistaan intranetissä.

Seurakuntien henkilöstö ja IT-yhteistyöalueelle töitä tekevät perehdytetään tietoturvallisuuskäytäntöihin palvelussuhteen sekä projektien tai toimeksiantojen alussa. Oma henkilöstö osallistuu palvelussuhteen aikana tietoturvakoulutuksiin säännöllisesti. IT-alueen Helppari järjestää tietoturvakoulutuksia ja tietoisuutta henkilöstölle erillisillä kursseilla tai työntekijäkokouksissa.

6 Poliitiikan ylläpito ja hyväksyntä

Tämän politiikan ylläpidosta vastaa IT-alueen tietoturvavastaava, joka katselmoi politiikan säännöllisesti. Mahdolliset muutostarpeet esitellään IT-alueen tietoturvaryhmälle.

Politiikan muutokset hyväksyy johtokunta. Tämä velvoittaa IT-alueen henkilöstön noudattamaan tietoturvapoliitiikan ja täydentävän ohjeistuksen linjauksia. Tämä politiikka astuu voimaan hyväksymispäivämääränä ja on voimassa, kunnes päivitetty politiikka hyväksytään.

Liitteet

Liite 1 Lait asetukset ja säädökset sekä standardit

Lait, asetukset ja säädökset sekä standardit, jotka ohjaavat tietoturvallisuutta on kuvattu dokumentissa Liite1_Lait_Asetukset_Säädökset_ja_standardit.docx

Liite 2 Tietoturvatyön toimijoiden roolit ja vastuut

Tietoturvallisuuden keskeisesti liittyvät säädökset

LIITE 1

Eri lakeihin sisältyvien salassapitosäännösten lisäksi laeista tärkeimpiä ovat:

- Suomen perustuslaki (731/1999) 2. luku 10 §: Yksityiselämän suoja ja luottamuksellisen viestin salaisuus
- Suomen perustuslaki (731/1999) 2. luku 12 §: Viranomaisten hallussa olevien asiakirjojen ja tallenteiden julkisuus
- Kirkkolaki (1054/1993)
- Kirkkohallituksen päätös kirkon tietoturvamääräyksistä (Kirkon säädöskokoelma Nro 109/2011)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Henkilötietolaki (523/1999): Henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet
- Asetus viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (1030/1999)
- Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista (968/1974)
- Työsopimuslaki (55/2001)
- Arkistolaki (831/1994): Asiakirjojen laatiminen, säilyttäminen ja käyttö
- Laki kansainvälisistä tietoturvaluotteluvelvoitteista (588/2004): Arkaluonteiset kansainväliset asiakirjat
- Laki turvallisuusselvityksistä (177/2002): Henkilöiden taustat
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004): Työntekijää koskevien henkilötietojen käsittely
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003): Tietoturvaluottelu asioinnissa ja viranomaisten keskinäisessä tietojenvaihdossa
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009)
- Sähköisen viestinnän tietosuojalaki (516/2004): Sähköisen viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja
- Rikoslaki (39/1889) 34. luku 9a §: Vaaran aiheuttaminen tietojenkäsittelylle
- Rikoslaki (39/1889) 38. luku 8 §: Tietomurto Rikoslaki (39/1889) 38. luku 9 § 1. kohta: Henkilötietorikos
- Henkilötietolaki (523/1999) 48 §: Henkilörekisteririkkomus
- Vahingonkorvauslaki (41/1974)
- <http://some.kirkonsuuntaviivat.fi/>

IT-yhteistyöalueen tietoturvan toimijoiden roolit ja vastuut LIITE 2.

Seurakunnan kirkkoherra

Kirkkoherra vastaa seurakunnan toiminnasta ja myös tietoturvasta niiltä osin, mikä ei liity tietohallinnollisiin ratkaisuihin.

IT-alueen tietoturvaryhmä

Tietoturvaryhmä:

- Ylläpitää IT-alueen seurakuntatalouksien tietoturvapolitiikan ja tietoturvallisuuteen liittyviä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia siten, että ne ovat linjassa kirkon yhteisen tietoturvapolitiikan ja kirkon yhteisten tietoturvamääräysten kanssa.
- Valvoo tietoturvamääräysten, ohjeiden ja suositusten noudattamista.
- Käsittelee ajankohtaisia tietoturvallisuutta koskevia kysymyksiä.
- Suunnittelee ja järjestää tietoturvallisuuteen liittyvää koulutusta yhteistyössä tietoturvavastaavan ja seurakunnan/seurakuntayhtymän tietoturvan yhdyshenkilöiden kanssa.
- Käsittelee tietoturvaan liittyvät poikkeamat
- Käsittelee säännöllisesti IT-alueen tietoturvatilanteen

IT-alueen tietoturvavastaava

Tietoturvavastaava:

- Kehittää jatkuvasti ja aktiivisesti IT-alueen seurakuntien tietoturvallisuutta.
- Vastaa tietoturvallisuuteen liittyvien ohjeiden, suositusten ja määräysten tiedottamisesta tietoturvan yhdyshenkilöille, esimiehille ja kaikille työntekijöille.
- Ottaa vastaan havaintoja tietoturvallisuuteen liittyvistä tapahtumista ja poikkeamista ja raportoi ne säännöllisesti tietoturvaryhmälle ja kirkon tietoturvapäällikölle.
- Hyväksyy yllättävän tietoturvauhan tai poikkeamatilanteen yhteydessä sellaisen seurakuntatalouden tietoturvamääräyksen, joka on voimassa enintään kaksi kuukautta. Tietoturvavastaavan tehtävät kuvataan ja ohjeistetaan tarkemmin tietoturvamääräyksissä ja/tai tietoturvaohjeissa.

Seurakuntatalouden tietoturvan yhdyshenkilö

Tietoturvan yhdyshenkilö:

- Seurakuntatalouden IT-yhdyshenkilö toimii myös seurakuntatalouden tietoturvan yhdyshenkilönä.
- Huolehtii saamiensa tietoturvallisuuteen liittyvien ohjeiden, suositusten ja määräysten tiedottamisesta kaikille työntekijöille yhdessä IT-alueen tietoturvavastaavan kanssa.
- Osallistuu esimiesten tukena uusien työntekijöiden perehdyttämiseen tietoturvallisuutta koskevissa kysymyksissä.
- Ottaa vastaan ilmoituksia seurakunnassaan havaituista tietoturvallisuuteen liittyvistä tapahtumista ja poikkeamista ja raportoi niistä IT-alueen / seurakunnan tietoturvavastaavalle sekä oman seurakuntansa esimiehille. Menettelyt kuvataan tarkemmin IT-

alueen tietoturvamääräyksissä. Toimenkuvassa selvennetään myös sitä mitä, kenelle ja miten yhdyshenkilö raportoi. Toimenkuvassa painotetaan tarkkailijan ja tiedonvälittäjän roolia, jolloin vastuualueet ovat selkeästi erillään esim. esimieheen verrattuna.

Esimies

Esimies on velvollinen

- välittämään tietoa tietoturvaluuteen liittyvistä määräyksistä, ohjeista ja suosituksista omille työntekijöilleen, järjestämään uusien työntekijöiden perehdytyksen tietoturvaluuden määräyksistä, ohjeista ja suosituksista ja on velvollinen huolehtimaan siitä, että työntekijät ovat tiedostaneet ja oppineet kyseiset asiat
- huolehtimaan siitä, että työntekijät noudattavat annettuja määräyksiä ja ohjeita
- vastaamaan omien työntekijöidensä osalta siitä, että tietojärjestelmien käyttöoikeudet vastaavat työtehtävien tarpeita
- järjestämään omaa toimialaansa koskevien tietoturvamääräysten ja -ohjeiden laatimisen, jos asioita ei ole vielä ohjeistettu puuttumaan kaikkiin tietoturvaa koskettaviin havaitsemiinsa epäkohtiin
- raportoimaan havaitsemistaan tietoturvapoikkeamista IT-alueen tietoturvavastaavalle ja oman seurakunnan tietoturvan yhteyshenkilölle.

Toimenkuvaan sisällytetään ilmoitusvelvollisuus poikkeamista IT-alueen tietoturvavastaavalle ja seurakunnan tietoturvan yhteyshenkilölle. IT-alueen tietoturvavastaava raportoi/käsittelee asiat eteenpäin tapauskohtaisesti.

Työntekijä

Tässä yhteydessä työntekijällä tarkoitetaan virka- tai työsuhteessa olevaa työntekijää, luottamushenkilöä, vapaaehtoistyöntekijää tai ostopalveluna hankittua työntekijää.

Työntekijä on velvollinen

- perehtymään häntä koskeviin tietoturvamääräyksiin ja ohjeisiin ja noudattamaan niitä päivittäisessä työssään
- ottamaan huomioon henkilötietolain mukainen huolellisuusvelvoite ja julkisuuslain mukainen hyvä tiedonhallintatapa
- raportoimaan esimiehelleen ja seurakunnan tietoturvan yhdyshenkilölle havaitsemansa tietoturvaluuteen liittyvät epäkohdat ja poikkeamat

Tilintarkastajat

IT-alueen tietoturvataarkastus suoritetaan kirkkohallituksen antamien ohjeiden mukaan.